

actuale qd̄ ip̄i fecerūt. Propter p̄mū malum originale qd̄ aīa nō fecit: sed p̄traxit et societate carnis ignozāter et inuolūtarie. aīa est digna separi eternaliter a cōsortio dei: sed nō debet ei dari p̄ iusticiāz aliq̄d malū inuolūtariū: nec aliq̄ pena sensibilis: sed p̄pter sc̄d̄z malū. s. actuale quod aīa volūtariē facit: debet ei malū inuolūtariū sen pena eterna. Et in s̄ apparer̄ q̄līter iusticia dei est strictissima et incōprehēnsibilis. qz aīe imputat̄ maluz corruptiōis qd̄ ip̄a nō fecit: sed aliunde p̄traxit. et hoc apparer̄ ad oculū. Et sic p̄tz quōd in p̄mis duobz parentibz malū et corruptio carnis puenit originaliter a malo et corruptiōe liberi arbitrii seu aīe: sed in tota posteritate malū et corruptio liberi arbitrii seu aīe puenit originaliter a malo et corruptiōe carnis. et hoc ita est in facto. Ecce ergo ordinē omniū maloz seu culparū et peccatorū nature humane. quia oīa mala: omnes culpe et omnia peccata toti⁹ mūdi et omniū hominū: orta sunt a p̄mo malo: a prima culpa: et a p̄mo peccato p̄morum parentū. Unde p̄mo fuit maluz voluntarium ip̄sorū quod fuit actuale. dein de in oēs hoīes descēdētes ab eis plibidinem delege cōmuni est vnum malum culpe originalis seu peccatuz originale. et q̄t homines tot peccata originalia. deinde post peccatū originale in qlibet hoīe peccata actualia multiplicant̄ sine numero. et sic tot⁹ mūdus est plen⁹ peccat⁹. **¶** Licet aut̄ de⁹ creet aīam: et vn̄iat eā cū carne infecta. tamē infectio aīe nullo mō pōt imputari deo: nec est p̄tra iusticiā dei. si malum culpe et corruptiōis trāsīt ad posteros. qm̄ ordinatissimū erat q̄ natura hominis ita cōderet: sicut p̄dita fuit a p̄ncipio. et q̄ p̄dita ita p̄pagaret. s. q̄ hō generaret corp⁹ seu carnē: et deus infunderet aīam illi carni p̄parate ad receptiōem aīe rōnalis. ita q̄ vn̄ita corp̄i immortalē: et si bi obedientē esset debite ordinata: et nulla inclinatio mala: nec aliq̄d vitium seu corruptio esset in ea. qz caro esset munda. Sed ex q̄ p̄m⁹ hō peccauit: et caro sua facta est rebellis aīe: et tota mortalis et corrupta: oportuit q̄ tale corp⁹ trāsmitteret ad posteros: et q̄ de⁹ aīaz infunderet fm̄

primariā institutionē quā ip̄e ordinauerat. ita q̄ q̄uis hō corrumpit opus suuz sc̄z corpus. deus p̄positū suū nec ordinē mutare nō debuit. qz homo p̄ iusticiāz debetaz incurrit mortalitatē carnis. et qua mortalitate sequit̄ rebellio et corruptio in carne. Quia si esset immortalis: nulla esset corruptio nec inordinatio in ea. Et id quia punitio est in carne fm̄ ordinēz iusticie. deus p̄pter corruptiōnē carnis debuit suum ordinem nō mutare primū. nec p̄positum bonū sc̄z: q̄n̄ debeat creare aīas mundas: et sociare eas corporibus: in quibus dum inueniūt corruptionem: exinde detrahunt corruptionem. hoc est non ex deo qui creat aīam sine corruptiōe: sed ex homine qui est causa corruptiōis corporum. quia culpa et corruptio originalis ī aīam nō posset transfundi: nisi p̄cessisset in carne pena mortalitatis et rebellio nis. et pena talis nō esset nisi culpa p̄cessisset. et ip̄a culpa et corruptio voluntaris p̄cessit a volūtate hominis inordinata et nō a voluntate dei. Et ita tota corruptio quam cōtrahit aīa est et p̄cedit a peccato primi hominis: et nō a deo: nec a natura hominis cōdita a deo: sed a vitio et corruptiōne volūtatis primi hominis. Et ideo ip̄a p̄pagatio seu generatio in se non trāsmitit in posteros corruptiōnem qua corrumpitur anima: sed ip̄a libido que ē adiuncta cum propagatione. que quidem libido habet ortum a corruptiōne voluntatis: quando etiam ante peccatū esset p̄pagatio et generatio: s̄z nō eēt libido. Ecce declarauimus lapsū: corruptiōnem: perditionem: et malum nature humane: et vidimus totum statum suū in quo est. Et ita habemus scientiam tam de debito q̄ de facto ipsius hominis.

Quid necessarium est homin lapsō. p̄dito et deuīato: si debeat et velit reduci et exire de statu perditionis: et peruenire ad illud bonum: propter quod factus est qd̄ perdidit.

Titulus. cclix.

Manifestū ē ex p̄cedenti tractatu in q̄ statu fact⁹ fuerat hō a deo: et ī q̄ statu

Infectio originalis non imputatur deo

Titulus.ccxlix De reductōe hoīs lapsi

cecidit qñ pdidit illud bonū vltimū ppter qd fact⁹ fuerat. s. gaudiū etnū qd orit de amore dei et societate ei⁹: et pdidit etiā regnum celestē hereditatē dei. et sic pdidit infinitū bonū ad qd habendū fact⁹ fuerat. Et nō solum hoc: sed etiā vadit et currit ad infinitam et eternā tristitiam ppter quā factus nō erat: tendit ad malū perpetuum et ad eternā penā et miseriam. Et quia in tali statu lapsus est vt oīa illa mala finaliter adueniant ei postq̄ separatus est a deo et ab amicitia eius. et lucratus est inimicitiam dei et iram eius. et sic de facto homo incurrit omīa mala que declarata sunt ī capitulo de fructu q̄ nascit⁹ ex duobus amorib⁹ primis. qz habet in se radicem omniū maloz. Item etiā hō in statu lapsō in q̄ cecidit est captiuus inimici capitalis dei: et captiuus p̄mi angeli mali: qui vocatur diabolus: et seruit ei: et est seruus eius: et facit voluntatē eius: vt iā declaratum est. ita qz hō nō seruit deo q̄ creauit eū: nec facit voluntatē eius. imo contra voluntatē eius. et seruit neq̄ssimo angelo q̄ nō creauit eum: et facit voluntates eius. Et sic hō in statu lapsō et corrupto semp̄ augmentat malum suū: et acquirit culpas: et seruit abominatiōi et corruptiōni: et p̄ hec seruit diabolo. **D** q̄ bonum et delectabile eēt homini exire de isto statu lapsō et corrupto ad statum bonū et in regnum et iocundum: ac de captiuitate exire nequissimi angeli et p̄ditōis ad libertatem: et reuocari de via que tendit ad perpetuam tristitiā et damnationē eternam. **D** q̄ iocundū esset homini reuerti a via ire eterne et damnatiōis p̄petue: et introire in viam salutis et iocunditatis et libertatis eterne. **M**agna est diuersitas eterne tristitiae et eterne leticie. **N**ōne eēt summum gaudiū habere omnē voluntates: et habere plus q̄ potest excogitare et capere et habere deū et dominū celi et terre in amicū dilectissimū: et omnes angelos et spiritus beatos? **Q**uāntum hō esset obligatus illi qui eum de tali statu eriperet et liberaret: et poneret eū in statu cōtrario. scz in statu eterne iocunditatis: leticie ac libertatis: et liberaret ip̄m de seruitute diaboliz omniū maloz: et defenderet ip̄m ne

xi. cxl/vij.

xi. cxli/vi.

aliq̄s posset ip̄m ledere aut ei displicere. et eriperet eū ab ira dei et ei⁹ iusticia: et poneret eū in amicitia dei et p̄p̄iam libertatem: **S**ed q̄s esset ille? **N**unq̄d hō mer. an angelus? **N**on hō. qz hō est captiu⁹ in culpa iusticie et in carcerib⁹ hui⁹ mundi. q̄ est iudicandus tanq̄s reus et captiuus sub diabolo et in ira dei. **N**ec etiā aliquis angelus p̄t hoc facere. qz angelus est finitus. **N**on p̄t infinitū soluere. **S**i enī culpa ē infinita. qz deū infinitū offendit. sequitur qz etiā pena d̄ esse infinita. qz pena sequit⁹ culpaz. **S**ic angelus nec creatura pura p̄t: sed solū de⁹ q̄ hoīem creauit p̄t eū etiā reformare. **N**ā plus est hoīem restaurare q̄ de nouo facere. **E**t hec est rō. **N**ā in creatione nihil resistit q̄n creatura obediāt creatori in restauratione siue reformacione resistit culpa et pena ac etiam voluntas corrupta. **E**rgo si nullus p̄t creare hoīem de nouo. sequit⁹ qz etiam null⁹ p̄t reformare nisi solus de⁹. **Q**uia si nō p̄t qd min⁹ est: etiā nō p̄t qd maius est. **E**rgo relinquit⁹ qz solus de⁹ p̄t. qz si deus nō fecerit: nullus p̄t. **S**ed qz deus est iniuriat⁹ et offensus ac inhonoratus ab hoīe et p̄tempt⁹. et sic hō est in ira dei. et etiā in indignatiōe eius. et etiam qz deus est iudex: et ip̄e est ip̄a iusticia cui facta est iniuria. quō ip̄e eū liberauit a manu sue iusticie: cū iusticia sit iniuriata: offensa et p̄tempta. **Q**uō enī iusticia faciet p̄tra seip̄am: cū ip̄a debeat ex natura sua vindicare et punire? **E**rgo nisi iniuria et offensa dei que est facta p̄ hoīem tollatur et destruat⁹: p̄ quā homo est inimic⁹ dei: et iusticia dei sit placata et recōciliata: nō est remediū qz hō possit liberari a malis suis. **Q**uādiu enī iniuria manet in suo vigore: impossibile est qz hō recuperet dei amicitiam. qz amicitia et ira sunt duo p̄traria: q̄ non possunt stare simul in vno subiecto. **I**nuestigandū est nūc quō iniuria possit tolli et auferri. qm̄ ip̄a semp̄ sepat hoīem a deo. qz hō q̄ existit in iniuria et offensa dei: habet cū deo inimicitia: et sic iniuria claudit homini viā et pot̄ā intrādi ad deum. et ne ip̄e sit apt⁹ intrādi in regnū celeste: ppter qd fact⁹ est. **U**n̄ p̄ma iniuria et offensa p̄moz duoz hoīmū in quibus

Quis possit reformare hoīem

Restauratio hoīmū est maior q̄ creatiōe

Quō possit reduci hō.

cōsistebat tota humana natura. q̄ iniuria fuit generalis toti hūane nature. clausit portā oīb; filijs eoz; vt nullus possit ingredi celi. qz oīb; imputat. **I**do nisi illa vniuersalis offensa destruat: ipossibile est hoīs restitui ad illud bonū ppter qd̄ fact⁹ est. **S**ed p̄ter istā offensaz generalez sunt etiā offense p̄ticulares et p̄sonales a lioz hoīm. qz in q̄libet hoīe descendente a p̄mis duob; parentib; p̄ libidine q̄ntuz de se est vna culpa general' et originalis. quā de⁹ imputat aīe ppter societate quā h; cū corpe. et ista culpa claudit etiā portā ne q̄s possit ingredi vitā eternā. **E**cce ergo duas clausuras et duo obstacula p̄ma **U**ltra istas duas clausuras in q̄libet hoīe sunt innācrabiles offense et iniurie p̄sonales et actuales: q̄s q̄libet facit p se voluntarie. et q̄libet illaz etiā claudit portā. et q̄libet iniuria et offensa facit etiā clausurā vnā p se: et claudit portā. **E**t sic veraciter possum⁹ dicere faciēdo tres pres̄ i natura humana. qz p̄ p̄mis duobus fuit clausa ppter iniuriā. p̄p̄riā. sc̄do nobis ppter eoz culpā: et tercio ppter nostrāmet culpā. **P**aruulus hō nō h̄ntib; vsum rōnis claudit t̄m ppter pctā p̄moz parentū: et culpā peccati original': quā p̄traxerunt ppter carnē corruptā. sed hoīb; habitib; vsum liberi arbitrij clausa est portā tam ppter pctā p̄moz parētū: et ppter pctm̄ originale: q̄s etiā ppter iniurias et offensas p̄sonales q̄s fecerūt p̄ p̄p̄riā voluntate. **E**t iō q̄uis in hoīe adulto et magno essent delecte et destructe iniurie p̄p̄rie et p̄sonales: adhuc remaneret culpa p̄mōrū parentū et pctm̄ originale. et sic adhuc maneret portā clausa ppter offensas p̄mōz parētū. **E**t si hō siue paruulus sit siue adult⁹ debeat puenire ad illud bonū ppter qd̄ fact⁹ est. sc̄ ad amorē et vnionem cū deo. oportet q̄ ip̄e sit mūdāt⁹ a culpa et peccato p̄mōz parentū. deinde ab alijs p̄sonalib; culpis. **E**t iō tota difficultas repatiōis consistit i auferēdo et tollēdo iniurias dei et offensas: q̄ intrāgerūt i humanam naturā: q̄ antea nō erant et mō sunt. **P**ostq̄s enī offensa ē cōmissa oportet vt tollatur de medio vt nō sit. quia aliter nō possunt homines lauari.

Dualis et q̄ magna est obligatio hoīminis p iniuria et offensa dei.

Titulus. ccl.

Quoniam autē

nō possum⁹ scire qualiter auferatur et tollat iniuria et offensa dei quā fecit hō: nisi cognoscā natura et pondus offense: et ipsi⁹ p̄ditionez. et qd̄ et q̄ntū est iniuriare et offendere deū. et ad quid et ad quantū se obligat hō pro illa iniuria. iō oportet etiā hoc cognoscere. **U**n̄ natura et p̄ditio iniurie et offense ē q̄ ip̄a crescit et augmentat tantū quantuz p̄sona q̄ est offensa ē magna: vt dictū fuit de voluntate et amore. **E**t ideo qz de⁹ est infinitus in sua p̄tate et maiestate sua: et in sua bonitate que sunt inestimabilia: seq̄tur q̄ iniuria et offensa facta p̄tra deū est infinita et inestimabilis. **E**t idē est de contemptu dei. **E**t ideo qui iniuriat et offendit deū et p̄tēnit eū: obligat se deo ad infinitum: et p̄sequens ad penā infinitaz et punitionem que debetur iniurie. **I**tem etiam quia iniuria ip̄a et offensa dei et contemptus destruit di honore: et ledit eius honore quantuz in ea est: et aufert ip̄m. et qz honor dei est infinitus: et excedit oēs creaturas. quia omnes creature sunt propter honore dei. et qz honor dei nō capit estimationē. qz est tant⁹ q̄nt⁹ est ip̄e: vt de claratū ē in capitulo de honore dei. iō sequit⁹ q̄ hō q̄ iniuriat et inhonorat deū: et aufert honore dei: q̄ tal' iniuria sit infinita: et hō obligat deo i infinitū: et ad tāntuz q̄ntū valet honor su⁹. et qz pl⁹ aufert deo q̄s q̄ sibi auferret oēs creaturas. **I**tem etiam si hō voluntate dei fecisset: extunc infinitum bonū et infinitaz mercedē meruisset. quia talis nature est libez arbitrij: qz debet remunerari. qz act⁹ liberi arbitrij sunt tales de natura qz causant obligationem. **U**n̄ qui facit placitū alicuius obligat ip̄m sibi. et qui facit contrarium obligat se sibi: et illi obligatur cui fit displicentū. **S**ic q̄ facit placitū deo: obligat deuz sibi vt det sibi infinitū bonū. qz nulla res creata pōt eē remuneratio liberi arbitrij. imo qui facit placitū deo et acceptabile: meret h̄re deum p remuneratione. **E**rgo

Ti. c. 78

Titu. c. lxxi.

Relum claudit trib; hoīminib;. **I**ntra titu. cclxi.